

Posúdenie magisterskej diplomovej práce Michaely Ruňovej
Sémiologická analýza obrazu Baracka Obamy v magazíne Time

Katedra elektronické kultúry a sémiotiky

Fakulta humanitných štúdií, Univerzita Karlova v Praze

Zámer, ktorý pred seba postavila autorka diplomovej práce, korešponduje so študovaným odborom a sľubuje výsledky, ktoré môžu rozšíriť poznanie kultúrnych a spoločenských fenoménov. Autorka sa rozhodla uplatniť pojmové nástroje semiotiky na konkrétny prípad, ktorým je mediálny obraz Baracka Obamu a jeho zobrazovanie na obálkach časopisu Time. O tom, že toto rozhodnutie prinieslo teoreticky hodnotné výsledky, ma presvedčajú predovšetkým posledné časti práce (kap. 7 a 8), kde autorka prišlo k analýzam tohto mediálneho obrazu z hľadiska sociálnej semiotiky a sledovala jeho vývin.

Čítanie predloženej práce však zároveň poskytuje príležitosť pre formulovanie niektorých kritických pripomienok. Uvediem aspoň tieto:

Pokiaľ ide o metodologické východiská, práca je poznačená istou nevyjasnenosťou pri voľbe prístupu. Na jednej strane sa autorka opakovane hlási k Barthesovmu sémiologickému prístupu a často sa odvoláva na jeho práce venované fotografi. Na druhej strane však v práci nájdeme aj vyjadrenia, ktoré sa s barthesovskou orientáciou implicitne rozchádzajú: napr. na s. 43 sa autorka otvorene stotožňuje s Potsovým postojom, ktorý však nadväzuje na Peircove základy semiotiky, a nie na Saussura, ako to robil Barthes.

Aj pri samotnom odvolávaní sa Barthesa možno konštatovať nejasnosti, spôsobené tým, že autorka nerozlišuje medzi jednotlivými obdobiami jeho vývinu a často názory na fotografiu alebo reklamu, ktoré delí niekoľko

výrazných zlomov, kladie vedľa seba. Týka sa to napríklad použitia pojmu puncta, ktorý sa objavil v poslednom období Barthesovho vývinu. Autorka tento pojem uplatňuje vo svojich analýzach vizuálu Obamovej kampane a na s. 67 hovorí o imitácii a paródii plagátu „dokazujú silné punctum, jež mohl plakát vykazovať“. Na s. 77, kde prechádza k sociálnej sémiotike, však už tvrdí, že punctum sa nedá analyzovať.

Prvá časť práce, v ktorých sa autorka pokúsila o načrtnutie úlohy obrazu v svete dnešných médií a všeobecne v našej kultúre, svedčí síce o veľkej šírke sledovaného poľa, no často na úkor analytickejšieho prístupu k problematike. Autorka kladie vedľa seba jednotlivé koncepcie a uvádza názory renomovaných teoretikov bez hlbšieho prieniku k ich východiskám. Príkladom môže byť odsek na s. 29-30, kde sa vedľa seba ocitli Goodman, Barthes, Eco, Metz, Aumont a nakoniec aj Michel Foucault (ktorého prínos je charakterizovaný tým, že upozornil na fakt, že „veškerá zobrazení jsou zprostředkována kulturně“). Ako som už uviedol, teoretický prínos predloženej práce nachádzam v záverečných kapitolách.

Pokiaľ ide o jazykovú a formálnu stránku, predkladaná diplomová práca spĺňa nároky kladené na práce tohto typu. Text má dobrú jazykovú úroveň, rešpektujú sa v ňom pravidlá uvádzania zdrojov.

Navrhujem, aby práca Bc. Michaely Ruňovej bola prijatá k obhajobe a predbežne navrhujem známku 2.

Prof. PhDr. Miroslav Marcelli, PhD.